

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

תוכן

- א. וכן היתומים ... אביהן שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה 1.....
- ב. וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה 1.....
- ג. אמרו אמר לנו אבא לא לוייתי נפרעין שלא בשבועה שכל האומר לא לוייתי כאומר לא פרעתי דמי 2.....
- ד. ונפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה ... אפי' בעל חוב שלא יהא כל אחד ואחד נוטל מעותיו של חברו והולך ויושב במדינת הים ואתה נועל דלת בפני לוויין 3.....
- ה. אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים ... מינהו בית דין ישבע מינהו אבי יתומים לא ישבע

4

דף פח.

א. וכן היתומים ... אביהן שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה

מת המלוה¹ ויורשיו מוציאין שטר מקוים, והלוה טוען שהוא פרוע, והיורשים אומרים לא ידענו, אנו שטר זה מצאנו בין שטרותיו שאתה הייב לו, אומרים לו זיל שלם.

ואם אמר להם השבעו לי², אם יש בשטר נאמנות שהאמין את המלוה ואת יורשיו עליו גובין בלא שבועה, שהרי אין לו עליהם אלא שבועה שלא פקדנו אבא, ומשבועה זו פטרם שהאמינם³, ואם לא האמין אותם עליו היורשים נשבעים שבועת היורשים⁴ בנקיטת חפץ שלא פקדנו אבא ששטר זה פרוע, ושלא מצאנו בין שטרותיו ששטר זה פרוע⁵, ונוטלים.

ב. וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה

¹ שו"ע ונו"כ קח ה

² שו"ע ונו"כ חו"מ פב ח

³ סמ"ע קח שם ב

⁴ שלא צוה להם אביהם על ידי אחר, ושלא אמר להם בפיו, ושלא מצאו שובר בין שטרותיו ששטר זה פרוע, שאם מצאו שובר עליו היה בחזקת פרוע, והוא שנמצא השטר בין שטרותיו הקרועים, ויכללו בכלל השבועה שלא אמר להם אביהם שהיה לו שטר פרוע בין שטרותיו.

⁵ סמ"ע שם כד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

כל הדין⁶ שיש ליורשי המלוה עם הלזה כשבאין ליפרע ממנו, כך יש להם עם יורשי הלזה אם מת ובאין ליפרע מהן, שנשבעין שבועת היורשין ונוטלין מהן כמו שהיה אביהם נשבע ונוטל אם לא היה לו נאמנות בשטר, מלבד חילוק אחד שבלזה אם אינו טוען אין טוענין לו אך ביורשים טוענין להם כל מה שיכל לטעון אביהם⁷.

לפיכך כשטוענין עם הלזה ואינו טוען שפרעם, אז אין צריכין לישבע אלא שלא פקדנו אבא וכו', ואין צריכין לישבע שלא נפרענו ממך כיון שאינו טוען שפרעם, כמו שנתבאר. אבל כשטוענין עם היורשי הלזה צריכין גם כן לישבע שלא נפרעו עצמם מהלזה, שאם היה הלזה קיים היה יכול לטעון פרעתי להם⁸, שהרי הם גדולים כיון שבאין לישבע.

ואם טענו יורשי הלזה, אמר לנו אבינו שהוא פרע לאביהם, אין יורשי המלוה צריכין לישבע שלא נפרעו עצמם מאביהם, שהרי הם עצמם מודים שאביהם לא פרע להם, אלא לאביהם.

ג. אמרו אמר לנו אבא לא לזיתי נפרעין שלא בשבועה שנל האומר לא לזיתי כאומר לא פרעתי דמי

מלוה⁹ או יורשיו שבאו לגבות מיורשי הלזה, וטוענין יורשי הלזה אמר לנו אבא לא לזיתי שטר זה מעולם¹⁰, הרי מלוה או יורשיו גובין בלא שבועה, שהרי יש שטר שחייבים¹¹. ואפילו האמין המלוה לזוה לומר פרעתי, עכשיו שאינו טוען פרעתי אלא אומר לא לזיתי, וכל האומר לא לזיתי כאומר לא פרעתי דמי, וחייבים לשלם בלא שבועה.

⁶ שו"ע ונו"כ שם קח ט

⁷ ואף על גב דגם בני המלוה יתומים מ"מ טענינן ליתומים של הנתבע לעולם, דאלים כח המוחזק ולכך צריכין ג"כ שבועה שלא פקדנו כשבאים להוציא. אורים לג שם

⁸ סמ"ע ס ב

⁹ שו"ע ונו"כ שם טו

¹⁰ דוקא כשטוענין יורשי הלזה בבירור דאמר להם אביהן הלזה שלא לזה, וכמו שכתבו הטור והמחבר בסימן ע"ה [טור סעיף ב' ומחבר] סעיף ט"ז דטענת ברי שלהם מחשבינן כאילו טענו כן במילי דעצמן. סמ"ע שם מט. ואם קטנים אומרים כן, נסתפק בב"י (סעיף א), ועיין ש"ך (סקכ"ט). ובתומים (סקי"ז) כתב אם עדיין קטן אין באמירתו ממש, אבל אם הוא גדול ואמר כך אמר אבא בהיותי קטן נאמן לחוב לעצמו, ע"ש. אורים נה. ואם אמרו בלשון ספק אפילו גדולים אולי לא לזה, אין משנחזין בדבריהם וטענינן שפרע כשאר שטרות. שם נו

¹¹ סמ"ע מט שם

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

**ד. ונפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה ... אפי' בעל
חוב שלא יהא כל אחד ואחד נוטל מעותיו של חברו
והולך ויושב במדינת הים ואתה נועל דלת בפני לווי**

מלוה¹² שבא ליפרע בשטר מקוים שבידו, שלא בפני הלוה שאין הלוה בכאן, אם יכולין בית דין לשלוח לו להודיעו שיעמוד בדין, שולחין ומודיעין לו אם הוא בכדי שילך השליח ויחזור תוך ל' יום, שמא יש בידו שובר¹³, והמלוה יתן שכר השליחות ויחזור ויגבנו מנכסי הלוה נוסף על חובו¹⁴, שמן הדין היה ראוי לירד לנכסיו מיד משום נעילת דלת.

ואם הוא במקום שאין השליח יכול לילך ולחזור תוך ל' יום, אין מחוייב להמתין כל כך ומגבין לו חובו מיד, ובלבד שישבע המלוה שבועת המשנה¹⁵ שלא נפרע ויטול בין ממקרקעי בין ממטלטלין¹⁶. וכל זה מתקנת חכמים שלא יהא כל אחד נוטל מעותיו של חברו והולך למדינת הים ואתה נועל דלת בפני לוין, ואין חוששין לשובר.

ואם כתוב בשטר נאמנות בפירוש שאפילו יפרע שלא בפניו יהא נאמן בלא שבועה, או שכתב בו נאמנות עליו ועל באי כוחו אינו צריך לישבע, שבי"ד נמי בכלל באי כוחו הם.

שלשה ראיות¹⁷ צריך להביא לבי"ד ואחר כך יפרע שלא בפניו, ראיה ראשונה לקיים שטר שבידו¹⁸, שניה שבעל חובו במדינה אחרת רחוק יותר מכדי שילך השליח ויחזור תוך ל' יום, שלישית שאלו הנכסים בחזקת פלוני הלוה הם.

¹² שו"ע ונו"כ קו א

¹³ סמ"ע שם א

¹⁴ דוקא כשנתחייב הנתבע, משא"כ אם נפטר הנתבע, התובעו לדין צריך לשלם שכר השליחות. סמ"ע שם ג. וה"ה מי ששולח הזמנ' אחר חבירו שיעמוד עמו בדין אינו בדין שישלם הלו' השכר דשאני הכא שלטובתו הוא דמן הדין נפרעין שלא בפניו מהרש"ל והב"ה. ש"ך שם ב

¹⁵ ובנקיטת חפץ, שתיקנו להשביע, ובית דין פותחין לו בה, שישבע למי שבא להפרע בשטר חוב שבידו מנכסי הלוה שלא בפניו. סמ"ע ה

¹⁶ ולא חיישינן שמא יבא הלוה ויברר דפרע ובין כך יבריה המטלטלין שהא כאן אין טוען דפרע וא"כ מחזקינן השטר בחזקת דלא פרע ומהיכי תיתי לחוש לפרעון. אורים שם ו

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁸ אבל כשאין השטר מקוים אין גובין בו שלא בפניו ומשמע דה"ה דאין גובין מלקוחות ומיתומים דטענינן להו מזויף וכן נרא' דעת הה"מ והסכימו לזה התוס' והרשב"א והר"ן ור' ירוחם והנ"י ודלא כר"י והכי נקטינן כ"כ הש"ך שם ו.

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

יש אומרים שאין גובין שלא בפניו רק מן הלוח בעצמו, אבל מן היורשין אין גובין שלא בפניהם.
אלא צריך לילך אחריהם.

דף פח:

ה. אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים ... מינהו בית דין ישבע מינהו אבי יתומים לא ישבע

מי שמת¹⁹ והניח יורשים קטנים, או שאשתו מעוברת, או שהניח קטנים וגדולים, (ו) צריך מורישם למנות להם אפוטרופוס שיתעסק בשביל הקטנים עד שיגדילו, ואם לא מינהו המוריש חייבים בית דין להעמיד להם אפוטרופוס עד שיגדילו, שבית דין אביהם של יתומים הוא, ואם הבית דין בעצמם רוצים להתעסק בצרכי היתומים הרשות בידם.

וכאשר יגדלו²⁰ היתומים נותן להם ממוז מורישן, ואינו צריך לעשות להם חשבונות מה הכנים ומה הוציא, אלא אומר להם זה הוא הנשאר ונשבע בנקיטת חפץ שלא גזל משלהם כלום.

במה דברים אמורים כשמינהו בית דין, אבל אפוטרופוס שמינהו אבי היתומים או שאר המורישן אינו נשבע על טענת ספק, וטעמא²¹ משום דכשמינהו בית דין אין לחשוש שמשום שיטילו עליו שבועה בסוף לא ירצה להתמנות לאפוטרופוס מתחלה, מכיון שבאותה הנאה שיצא עליו קול שאיש נאמן הוא שהרי סומך עליו בית הדין, שזה לו להשבע בסוף. אבל אם מינהו אבי היתומים מה שמקבל עליו טורה האפוטרופוסות אינו אלא משום אהבה בעלמא וריעות שהיה ביניהם ולא הנאת ממוז, לפיכך אי תטיל עליו שבועה לבסוף יבא להמנע מתחלה שלא לקבל עליו האפוטרופוס, לכך אמרו מינהו אבי היתומים לא ישבע.

ויש אומרים הואיל ואינו נשבע צריך ליתן חשבון. וכן יש לנהוג²².

¹⁹ שו"ע ונו"כ רצ א

²⁰ שו"ע ונו"כ שם מז

²¹ סמ"ע שם מו

²² ומתרימין סתם על כל מי שלקח משל יתומים כלום, אבל נשבע על טענת ודאי, וכן אם אבד דבר ידוע מנכסו היתומים נשבע שבועת השומרים, ואם יש לאפוטרופוס חלק בריוח אפילו מינהו אבי היתומים נשבע אפילו על טענת ספק, שהרי הוא שותף ויש עליו שבועת השותפין, ולאיתי לאימנועי ליכא למיחש כיון שיש לו חלק בו. שו"ע ונו"כ שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>